

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Quid de viribus liberi arbitrij, initio fidei, & postrema in fide &
sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

credulitatem voluntatum. Et hoc modo Prædeterminationem hæresim putabant excludere, tollendo scilicet antecedentiam & efficaciam divinæ voluntatis, & recurriendo ad præscientiam absolutam vel conditionatam futuri consensûs voluntatis humanæ.

9. Aliud doctrinæ Massiliensium dogma erat, prædeterminationem non esse ita infallibilem, quod non posset numerus prædeterminatorum minui, vel augeri, & perseverantia semel donata, de facto amitti: *Nec acquiescunt* (inquit Prosper citatâ Epistolâ) *prædeterminatum electorum numerum nec augeri posse nec minui, ne locum apud infideles & negligentes cohortationum incitamenta non habent.* Et Hilarius in Epistola etiam ad Augustinum: *Inde est quod & illud pariter non accipiunt, ut eligendorum rejiciendorumque esse definitum numerum velint.*

10. Item assererebant (ut Prosper & Hilarius in iisdem Epistolis referunt) quantum ad Deum pertinet, paratam esse æqualiter omnibus vitam æternam; quantum autem ad arbitrij libertatem, ab eis eam apprehendi, qui Deo sponte credunt, & auxilium gratiæ merito credulitatis accipiunt.

11. Denique in Augustini de prædeterminatione & reprobatione doctrinam acriter invehebantur, & dicebant eam fatum inducere, arbitrij libertatem auferre, gignere desperationem in peccatoribus, otium & ignaviam in Sanctis, orationis studium extinguere, laudem bonis operibus detrahere, & homines ad licentiam & dissolutionem vitæ incitare; addebantque, ea quæ de vocatione electorum secundum propositum, & gratuita prædeterminatione, idem S. Doctor contra Pelagianos disputans scripserat, Ecclesiastico sensui, & Patrû qui eum præcesserant opinioni esse contraria; ut patet ex Epistolis Prosperi & Hilarij sæpe citatis, & ex libris Fausti Regiensis de libero arbitrio: *Multi* (inquit Prosper) *qui in Massiliensi urbe constunt, Sanctitatis tuæ scriptis, quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant. Parum opinioni & Ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti &c.*

Ex his Semipelagianorum dogmatibus, quædam sunt hæretica, & ab Ecclesia damnata; alia non sunt erronea, sed ab Ecclesia tolerata.

§. II.

Quid de viribus liberi arbitrij, initio fidei, & postrema in fide & sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

12. Totius controversiæ inter Augustinum & Massilienses fundamentum & cardo erat, utrum à Deo vel ab homine capienda sint bene beatæque vivendi primordia; uter scilicet auctor & architectus sit homo, an Deus? Ille Dei causam & gratiæ agebat; hi partes hominis & liberi arbitrij sustinebant: ille Deo sortem hominis committebat; hi ex infirma libertate pendere volebant: fortis ille & invictus gratiæ defensor, voluntatem humanam divinæ humiliter subiciebat; libertatē isti superbâ impietate præferabant, ac de liberi arbitrij viribus nimis altè sentiebant. Etenim ut refert Hilarius in Epistola ad Augustinum, in voluntate nostra vires ad bene operandum distinguebant à viribus ad bene desiderandum, petendum, credendū &c. quæ pertinent ad initium bonæ operationis; addebantque quod

A voluntas nostra, dum esset integra ante lapsum, poterat non solum petere & desiderare, sed etiam bene velle & operari, adeoque quod tunc gratia adjuvabat hominem bene volentem & operantem, seu bonam ejus voluntatem: corruptâ tamen per peccatum originale naturâ, non remanere volebant in nobis vires ad bene operandum, & rectè volendum (quæ sunt operationes hominis sani) sed tantum ad desiderandam salutem, & petendum remedium; & has vires dicebant esse semina quædam virtutum naturaliter insita animæ nostræ. Et quia nemo potest desiderare salutem, & eam petere, nisi prius credat Salvatorem, ideo etiam credulitatis affectum ex nostra voluntate esse, gratiamque Christi antecedere affirmabant: sicut æger licet non habeat vires ad ambulandum, & faciendum alia opera hominis sani, potest tamen desiderare salutem, & querere medicum, ac petere medicinam. Unde ista initia bonæ voluntatis, non in solo credulitatis affectu, sed etiam in petitione, pulsatione, desiderio sanitatis, & similibus actibus imperfectis constituebant; dicebantque illa in hominibus præquiri, ut Deus gratiam ad credendum, sperandum, diligendum, alios actus perfectos eliciendos, tribuat; adeoque gratiam Dei non fovere nisi hominem jam appetentem bona, ita quod prior sit obedientia nostra, quàm Dei gratia, nostrasque Deus expectet voluntates, ut purgari & sanari velimus, non autem per suam gratiam efficiat ut sanitatem animæ quæramus ac desideremus. Idque assererebant, tum ne Deus videatur injustus, & personarum acceptor, quosdam suâ gratiâ præveniendos, alios verò relinquendo ac spernendo: tum etiam ne naturalis arbitrij nostri libertas, & inclinatio ad bonum, per originale peccatum omnino extincta videatur, si nequidem sanitatem suam homo ex se possit desiderare, ac petere, opemque medici implorare. Unde Hilarius in Epistola ad Augustinum de Massiliensibus ait: *Conveniens asserunt veritati, vel congruum predicationi, ut cum prostratis, & nunquam suis viribus surrecturis, annuntiarum salutis obtinenda occasio, eo merito quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanctitatis sue consequantur effectum.*

Quod autem de inchoatione fidei, hoc etiam de in ea usque ad finem perseverantia dicendum esse putabant, nimirum utramque humanæ voluntati pariter adscribendam, ut asserit D. August. lib. de dono persever. cap. 17. ubi ait: *Hi initium fidei, & usque in finem perseverantiam, sic in nostra constituti potestate, ut Dei dona esse non putent, neque ad hæc habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates: cætera verò ipsum dare concedunt, cum ab illo impetrantur credentis fide. Et inferiùs: Sed hæc, inquirunt, ut à Deo dentur nobis, fides impetrat, quæ incipit à nobis: quam fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tanquam id non à Domino accipiamus, nostrum esse contendunt. Et iterum nonnullis injectis: Ad sola illa exhortantur dona, quæ non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt, sicut sunt initium fidei, & in ea usque ad finem perseverantia. Hinc apud S. Prosperum, fidem & perseverantiam in fide, ad præscientiam, non ad prædeterminationem revocabant, dicentes: *Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt, Deum præcisse ante mundi constitutionē, & eos prædestinasse.**

Errabant

Errabant etiam circa perseverantiam in virtutibus, & earum operibus, quam licet faterentur inter Dei dona connumerari, nullum tamen volebant dari perseverantiæ donum, quo fieret ut sancti & prædestinati certo & infallibiliter perseverarent, seu quo non nisi bene operantes, ac in bonis operibus perseverantes essent; quale docet Augustinus cap. 11. & 12. libri de correptione & gratia. Ita refert Hilarius in Epistola ad Augustinum, ubi de Massiliensibus scribit: *Deinde molestè ferunt ita dividi gratiam, quæ vel tunc primo homini data est, vel nunc omnibus datur, ut ille acceperit perseverantiam, non quæ fieret ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset; nunc verò sanctis in regnum per gratiam prædestinatis, non tale adiutorium perseverantiæ datur, sed tale, ut eis perseverantia ipsa doneatur; non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum non nisi perseverantes sint. His verbis sanctitatis tuæ (lib. de corrept. & gratia cap. 11. & 12.) ita movetur, ut dicant quandam desperationem hominibus exhiberi. Ex quo patet quod licet illi hæretici auxilium sufficiens & voluntati subditum, quo voluntas potest operari si velit, libenter admitterent, auxilium tamen de se & ex natura sua efficax, quod subicit sibi voluntatem, & eam ad agendum applicat, ac infallibiliter cum actu coniungit, omnino repudiabant: quia falsò existimabant cum tali auxilio libertatem & indifferentiam voluntatis nostræ non posse componi. Unde dicebat Vitalis Semi-pelagianorum præcursor, ut refert Augustinus Epistola 107. *Operari Deum, quantum in ipso est, ut velimus, cum nobis nota sunt ejus eloquia; sed si eis acquiescere nolumus, nos ut operatio ejus nihil nobis prodest efficiamus: quod est ponere gratiam Dei, ut effectum habeat, seu ut efficax sit, dependere à nostra voluntate. Quod ibidem impugnat Augustinus, subdens de ipso Vitali: Quæ si dicis, profecto nostris orationibus contradicis: & fusiùs libro de correptione & gratia cap. 14. ubi sic ait: Deo volenti saluum facere nulum humanum resistit arbitrium: sic enim velle & nolle in volentis aut nolentis est potestate, ut divinam voluntatem non impediatur, nec superet potestatem. Extat etiam in eodem libro cap. 12. versùs finem, præclarissimum ejusdem S. Doctoris testimonium, quo, etiam supposito auxilio sufficienti, sine quo non potest aliquis perseverare, adhuc tamen requirit operationem Dei, quæ infallibiliter succedat voluntas, asseritque non relinqui in ejus arbitrio, ut si velit, maneat, si verò nolit, non maneat. Do aurea ejus verba: Tantum quippe Spiritui Sancto accenditur voluntas eorum (scilicet Sanctorum) ut idè possint, quia sic volunt; idè sic volunt, quia Deus operatur ut velint: nam si in tanta infirmitate vite hujus ipsis relinqueretur voluntas sua, in adiutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent si vellet, nec Deus in eis operaretur ut vellet, inter tot & tantas tentationes infirmitate suâ voluntas ipsa succumberet: & idè perseverare non possent, quia deficientes infirmitate nec vellet; aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent. Subventum est igitur infirmitati voluntatis humana, ut divinâ gratiâ indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur: & idè quamvis infirma, non tamen deficeret, neque adversitate aliquâ vinceretur. Quo nihil clarius & expressius dici potest, ad docendum dari auxilium efficax, à sufficienti distinctum, quo aliquis non nisi operans aut perseverans sit; quamvis sub ejus**

Tom. IV.

A efficacia & infallibilitate voluntas retineat potentiam ad non agendum, vel ad non perseverandum; subindeque cum ejus libertate & indifferentia actuali tale auxilium compossibile sit.

ARTICVLVS III.

An Semi-pelagiani initium fidei & bonæ voluntatis in nuda natura posuerint, vel gratiam aliquam internam, sed non idoneam, ei adjunxerint?

Certum est, omnes Semi-pelagianos in eo convenisse, ut initium fidei & bonæ voluntatis à nobis in nobis esse dicerent: ut patet tum ex Epistolis Prosperi & Hilarii ad Augustinum; tum ex ipso Augustino in libris de prædestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiæ quibus ad Epistolas Prosperi & Hilarii respondet. Sed difficultas est, & controversia inter Theologos, quæ ratione illi hæretici initium fidei & salutis ex nobis esse existimarent: duobus enim modis id esse potuit; primò ut illud initium fieret à sola natura, sine ullo adiutorio gratiæ interioris: secundò ut initiales illi actus cum aliqua gratia fierent; quæ tamen talis esset, ut indifferenter se habens, & moraliter tantum excitans, maneret in potestate voluntatis, quæ eâ uteretur vel non uteretur pro arbitrio suo. Hic est controversiæ cardo: in qua Jansenius lib. 8. de hæresi Pelagiana sentit, Semi-pelagianos non in ipsa natura, omni destituta gratiâ, sed adjuncta eâ tantum quæ daret posse, non verò operari, initium fidei & bonæ voluntatis posuisse, atque adeò eos gratiæ adiutorium non negasse, sed quod non satis esset induxisse. Econtra Patres Societatis censent, eos in nuda natura, omni gratiæ auxilio carente, initium fidei & meriti collocasse, neque ad id ullum, qualecunque id foret, gratiæ adiutorium invexisse. Alij verò docent, inter Semi-pelagianos, aliquos omnem profusus gratiam ab initio fidei & meriti removisse; alios talem admisisse, quæ cum esset purè indifferens, & liberi arbitrij determinationem non caufaret, sed expectaret, locum adhuc naturali merito relinqueret. Ita Franciscus à Sancto Augustino Macedo, Franciscanus, in opusculo cui titulus est: *Mens divinitus inspirata Sanctissimo Patri Domino nostro Innocentio Papa X. super quinque propositiones Cornelij Jansenij*, art. 5. ubi censuram quartæ propositionis exponit.

Hæc sententia videtur verior & probabilior: In primis enim quòd essent aliqui Semi-pelagiani, qui Pelagianis similes, fidei & bonæ voluntatis initium in nuda natura ex integro ponerent, apertè colligitur ex Epistola Prosperi ad Augustinum, ubi sic ait: *Quidam verò horum in tantum à Pelagianis semitis non declinant, ut cum ad consequendam eam Christi gratiam, quæ omnia præveniat merita humana, cogantur, ne si meritis reddatur frustra gratia nominetur, ad conditionem hanc velint uniuscujusque hominis pertinere, in qua cum nihil prius merentem, quia nec existentem, liberi arbitrij, & rationalis gratia infundatur, ut per discretionem boni & mali, & ad cognitionem Dei, & ad obedientiam mandatorum ejus posset suam dirigere voluntatem, atque ad hanc gratiam quæ in Christo renascimur pervenire: per naturalem scilicet facultatem petendo, querendo, pulsando; ut idè accipiat, idè inveniat, idè introeat, quia bono nature bene usus, ut ad istam salvantem gratiam, initialis gratia ope meruerit pervenire. Qui*

C